

Klimatilpasning og klimarobusthet

Vårt arbeid

- ✦ [Matsikkerhet og ernæring](#)
- ✦ [Klimatilpasning og klimarobusthet](#)
- ✦ [Biologisk mangfold i landbruket](#)
- ✦ [Forvaltning av naturressurser](#)
- ✦ [Grønne kreditter og spare- og lånegrupper](#)
- ✦ [Kvinnens rettigheter og likestilling](#)
- ✦ [Styrking av sivilsamfunn](#)

Kaffebonde i Guatemala. Foto: Carlos Zaparolli

Klimarobusthet dreier seg om et sosio-økologisk system sin evne til å forberede seg på, håndtere og tilpasse seg klimarelaterte sjokk, endringer og katastrofer (C2ES, 2019). Det vil for eksempel si at et lokalsamfunn med høy klimarobusthet, sammenlignet med et lokalsamfunn med lav robusthet, i større grad vil kunne opprettholde sine funksjoner i møte med klimaendringer. Høy klimarobusthet betyr også økt evne til å tilpasse seg framtidige endringer.

Klimaendringer fører til hyppigere og mer intenst ekstremvær, økende temperaturer, havnivåstigning og uforutsigbare nedbørsmønstre. Dette setter økosystemene under press og truer småbønders livsgrunnlag og matsikkerhet. Å bygge klimarobusthet er derfor viktig for å redusere fattigdom og sikre tilgang på nok og næringsrik mat til alle.

Hvordan påvirker klimaendringer kampen mot sult og fattigdom?

Klimaendringene har allerede en betydelig innvirkning på kampen mot sult og fattigdom. Ikke bare kan vi se endringer i klimaet allerede nå, men på grunn av forsinkelser i klimasystemet er ytterligere endringer uunngåelige, selv om utslippene hadde blitt eliminert i dag (IPCC, 2018; Matthews og Caldeira, 2008). Det skjer fordi global oppvarming tar tid og CO₂ har lang levetid i atmosfæren – utslipp fra de siste tiårene vil påvirke klimaet i hundrevis av år. Dette betyr at det ikke er nok å kutte utslipp; vi er nødt til å tilpasse oss endringer. Hvis vi ikke lykkes med å bygge opp motstandskraft mot klimaendringene vil sult og fattigdom øke.

Småbønder og urfolk er blant dem som lider hardest under et klima i endring. Matproduksjon er avhengig av stabile klimaforhold og forutsigbare sesonger. Når været blir mer ekstremt og uforutsigbart, blir det vanskeligere for bønder å produsere mat og høste gode avlinger. Dette fører til redusert matproduksjon, mindre inntekter og ofte høyere matpriser.

Kvinnelige bønder i Malawi. Foto: Julie Lillesæter, Differ Media

Utviklingsfondets arbeid med klimarobust utvikling

Utviklingsfondet erkjenner at en helhetlig tilnærming er nødvendig for å støtte småbønder og deres lokalsamfunn i arbeidet for tilpasning og økt robusthet. Det betyr at vi, sammen med lokale partnere, både jobber med aktiviteter som er direkte rettet mot klimaendringer, slik som tilgang på ulike frø eller oppsamling av regnvann, samtidig som vi jobber med å endre konteksten hvor klimaendringer finner sted. Styrking av kooperativer og lokale sivilsamfunnsorganisasjoner, øke kvinners medbestemmelse, sikre diversifisering av inntektskilder og økt kunnskap er eksempler på aktiviteter som ikke er ensrettet mot klimaendringer, men som likevel har betydning for menneskers evne til å håndtere dem.

Forskning argumenterer for at en rekke faktorer påvirker ens evne til å håndtere klimaendringer. Helse, infrastruktur, inntekt, kunnskap og utdanning, sosiale institusjoner og nettverk, teknologi og mulighet for politisk påvirkning er eksempler på faktorer som påvirker hvor godt en husholdning og lokalsamfunn kan håndtere klimarelaterte sjokk. Dette gjør tilpasning til en sosial prosess, og ikke bare en teknisk og praktisk prosess. Det er større sannsynlighet for å oppnå klimarobust utvikling dersom man klarer å adressere de underliggende årsakene til sårbarhet (Eriksen m.fl., 2015). Det er dette Utviklingsfondet ønsker å være oppmerksomme på med vår tilnærming til klimatilpasning.

En bonde vannet kjøkkenhagen sin i Malawi. Foto: Julie Lillesæter, Differ Media

Hvilke tiltak er del av Utviklingsfondets programmer?

Utviklingsfondet implementerer en rekke tiltak for å øke klimarobustheten blant småbønder. Dette inkluderer blant annet:

Klimatilpassede landsbyer: Utviklingsfondet har i samarbeid med lokale partnere utviklet metoder for klimatilpasning i lokalsamfunnene vi jobber i. Her er det lokalbefolkningen selv som peker på utfordringer klimaendringene har skapt for deres landsby og de kommer også med forslag til hvordan utfordringene kan løses. Utviklingsfondet bidrar med økonomisk støtte og veiledning, mens ansvaret for gjennomføringen ligger hos lokalbefolkningen. En klimatilpasset landsby gjør det lettere å drive landbruk. Med økt matproduksjon blir det mer næringsrik mat til familien og overskuddet kan selges på det lokale markedet. Økte inntekter gjør husholdningene mer robuste.

Opplæring og kunnskapsdeling: Et viktig klimatilpasningstiltak er å spre kunnskap om landbruksmetoder som tåler et mer ustabilt vær. Utviklingsfondet gir blant annet opplæring i ulike teknikker for å bevare fuktigheten og næringsinnholdet i jorda, samt kunnskap om hvordan nye og flere matplanter/vekster kan brukes på samme åkerlapp. Bøndene deler så kunnskapen videre med andre bønder. Målet er at disse jordbruksteknikkene også skal bidra til reduserte utslipp og miljøavtrykk, blant annet gjennom karbonlagring i jord.

Såfrø plantes i jorden. Foto Julie Lunde Lillesæter, Differ Media

Vanntilgang: Med hyppigere og kraftigere tørke, samt uforutsigbart regn, blir det desto viktigere med stabil tilgang på vann. Sammen med partnere er Utviklingsfondet med på å finansiere ulike former for vanntilgang, blant annet oppsamling av regnvann i tanker og dammer, i tillegg til konstruksjon av vanningsanlegg.

Tilgang til såfrø: Sikker og stabil tilgang til såfrø er ekstra viktig for bønder som rammes av ekstremvær som flom og tørke. Utviklingsfondet støtter oppstart og drift av frøbanker hvor bøndene kan både lagre og låne såfrø i tilfelle avlinger slår feil. I frøbankene kan bøndene også oppbevare samlinger av ulike lokale og tradisjonelle sorter.

Styrking av grasrotorganisasjoner: Vi jobber for å styrke bønders kollektive handling og evne til å påvirke beslutningsprosesser. Dette inkluderer å støtte bondeorganisasjoner og deres deltakelse i politiske prosesser, skape bevissthet rundt rettigheter og muligheter for påvirkning, samt å jobbe for forbedrede lovverk på lokalt nivå.

Dette er noen av aktivitetene Utviklingsfondet gjennomfører for å bidra til økt klimarobusthet i rurale lokalsamfunn. Det bidrar til at bønder kan øke sin matsikkerhet og redusere fattigdom, samt styrke sin medbestemmelse og innflytelse. Våre tiltak alene er likevel ikke nok for å sikre en fullstendig klimarobust utvikling. Dette krever større endringer i alle ledd av samfunnet, som adresserer dyptgående drivere av sårbarhet.

Vil du fordype deg enda mer?

- ♥ Utviklingsfondets rapport om CAV – Climate Adaptive Villages

Vil du støtte Utviklingsfondets arbeid?

- ♥ [Her kan du lese om hvordan du kan engasjere deg i vårt arbeid mot sult og urettferdighet](#)

Kilder

Eriksen, Siri., Inderberg, Tor Håkon., O'Brien, Karen., og Sygna, Linda. (2015). Introduction: development as usual is not enough. In Inderberg, Tor Håkon., Eriksen, Siri., O'Brien, Karen., and Sygna, Linda. (Red.). Climate Change Adaptation and Development: Transforming Paradigms and Practices. (s. 178-199). New York: Routledge.

C2ES. (2019). What is Climate Resilience and Why Does Matter? Hentet fra: <https://www.c2es.org/wp-content/uploads/2019/04/what-is-climate-resilience.pdf>

IPCC. (2018). Global Warming of 1.5°C. Hentet fra: <https://www.ipcc.ch/sr15/>

IPCC. (2022). Annex II: Glossary. Hentet fra: https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_Annex-II.pdf

Matthews, Damon H. og Caldeira, Ken. (2008). Stabilizing climate requires near - zero emissions. Geophysical Research Letters, 35(4), L04705. Doi: 10.1029/2007GL032388